

1962.04.

Rudi, **drága: Nietzsche**, /a nietzscheség inkább/ ma, ^{fél órával ezelőtt} lőtt az én hibámból az asztal alá esett a Maga robajában. És mert hogy ez nem néki, de Magának lenne baja, íródik, ami itt következik ma éjszaka még, lefekvés előtt mindenkép.

Nos:

1. Egészen mellékesen emlitem meg, /holott cseppet sem mellékes, csak a 2. ponthoz viszonyítva mellékes/ hogy ez erős embert 1880-ban sóvárogja Nietzsche, nem pedig 1962-ben, mert akkor ez hiányzott, és mert hogy ez hiányzott, és mert hogy Nietzsche hasztalan sóvárogta, lett az emberi élet olyan ronda, amilyen lett. Avagy nem az lett? Ha Magának tetszik Kennedy, meg a neje, Hruscsov, meg a neje, ha Magának tetszik Fidel Castro meg az ülősztrájkos diák, - tovább, az istenit neki! - ha Magának tetszik a bugivugi, szóval ez az egész demokratikus moslák így együtt, hát miattán csak tessék, **de** akkor én - engedelmével - azt mondom, hogy a fene a Maga gusztusába, mert énnékem viszont ~~nem~~ tetszik, együtt nem tetszik, és azért nem tetszik együtt, mert együtt és összefüggőn, semmit ki nem vehetők g y e n g e , akár egy lekornyult phallus. **Épöly** förtelmes az egész: gyatrán öreg, és nem hatalmasan öreg, gorillának maszkírozott fiataljaival együtt való oda a világtörténelmi szemétdombra. - Hát itt van Nietzsche-nek irtózatosan igazga; "1962" üzeni neki: jól bőgtél, oroszán már 1880-ban.

Ennél is tovább azonban: Nietzsche - hiszen ezért Nietzsche ő, - már azt írná 1962-ben, ami 2030-ból visszanezve az, ami a fentiek 1962-ből visszanezve. És hogy ez micsoda...? Ha meg tudnám írni, ma én volnék Nietzsche.

2. De - mondom - mindez mellékes; viszonylagosan az. És ami nagyon is lényeges: Nietzsche igen pontosan megmondta, kit tart ő erősnek; nevén is nevezte: hát igen, Hamletot. - Nem pedig a szép és "erős", egészséges Horatiót. - Nem azon van itt a hangsúly, hogy Hamlet "szellemi" ember, Horatio pedig egy stramm srác, mit sem utált jobban Nietzsche, mint az efféle édeskésen szentimentális, tehát hazug és olcsó közhelyeket, - a hangsúly azon van, - és ez a súly roppant: össze kell roppannunk alatta, tehát ne roppanjunk, - hogy Nietzsche erős emberének van ereje komiszat tenni, de nem teszi. Nem azért nem teszi, mert jó a szive, - mert hogy humanista volna - /tessék csak zavartalanul rókázni e jelzőtől: "humanista"/ - egy fenét! Azért nem teszi, holott tehetné, hisz futja az erejéből, ~~mert~~ a csürhe megtenné, ha lenne hozzá ereje; a csürhe egyebet se tesz, csak komiszat,

ha megteheti; és ezért, ha Nietzsche nem teszi: nem tesz olyat, amit a csürhe tesz. Nietzsche erős embere ösztönösen előkelő. A hangsúly ezen van; azon a természetességen, amivel a valóban erős: eszi az ételét, issza a tejét, b...sza a leányát. Nem akarja! Tudatnak nyoma sincsen benne /ha akarná, mert tudná, sznob lenne csupán: "Bildungsphilister" Nietzscheként/: nem is sejti, hogy erős. Egyszerűen: az! Természetnek az igazságtalanul kiválasztottja ő, a csürhéből vált ki.

Rudolf, drága Barátom, - nincsen erre más szó - az ilyen ember
s z é p !

*

Mondhatnám így is, hogy Nietzsche fölséges paradoxióját dadogón megközelíthessem: az ilyen valaki természetellenesen természetes. Hiszen természetesebb a többinél, soknál, csaktermészetesenél /"Die Viel-zu-vielen": ahogyan ő nevezi őket/.

*

Hogy végezhessenek: a történelmi epochát, amiben Maga is, én is oly gyalázatosan vagyunk otthontalanul kivetettek, a korszak szellemi és etikai színvakságát, sükettségét mindennél kegyetlenebbül szignalizálja az, ahogyan Nietzsche érti félre. - Hogy ő hogyan kacaghat ezen odafent... csak egy Apollóba ojtott Dionisosznak, - Zarathustrának, - adatott meg az irtózat-röhejnek ekkorán "pokoli kéje". /A "Trisztán"-zenét mondja ilyennek ő./

Irtam, amit irtam, és Magának irtam ezen a jó éjszakán, hogy a lelkem legyen könnyebb miatta.

Öleli,

E.